

Monumentnummer*: 530735

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 4 november 2011
Kadaster deel/nr: 60694/18

*Monumentnaam***

St. Jozef-ziekenhuis

*Woonplaats**

Deventer

*Gemeente**

Deventer

*Provincie**

Overijssel

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Van Oldenielstraat	12		7415 EH	Deventer		
Van Oldenielstraat	14		7415 EH	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10		7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	N	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	H	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	C	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	T	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	B	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	F	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	M	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	G	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	P	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	S	7415 EP	Deventer		
Louis Pasteurstraat	10	D	7415 EP	Deventer		

*Kadastrale gemeente**

Deventer

*Sectie**

F

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

Deventer

F

3572

Deventer

F

3573

Deventer

F

2824

Deventer

F

3977

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

Het rooms-katholieke SINT JOZEFZIEKENHUIS met OMMUURD VOORTERREIN (thans in gebruik als ondermeer gezondheidscentrum en bloedbank) werd in 1953 gebouwd in een van de naoorlogse uitbreidingswijken van Deventer. Het ziekenhuis verving de te klein geworden zorginstelling (van architect G. te Riele) in de Nieuwstraat en werd ontworpen door architect ir. J.A. van der Laan (1896-1966), met medewerking van de architecten ir. J. B. Hermans, Th. M. van der Eerden, Jules H.M. Kirch en F.H.J. Bodifée. Van der Laan ontwikkelde zich gedurende zijn leven als specialist in de ziekenhuisbouw. De oorspronkelijke inrichting van de binnenhof in het ziekenhuis is ontworpen door P.A.M. Buys, J. Meyers en H. Warnau.

Het ziekenhuis bestaat uit een samenstel van verschillende bouwdelen. Aan de voorzijde bevindt zich het voormalige ziekenhuisdeel (ook wel 'medisch behandelgebouw' genaamd), dat middels een met een omgang omgeven binnentuin is verbonden met het achtergelegen voormalige klooster. Deze binnenhof vormt de kern van het gebouw, het deel waar alle bouwdelen op uitkomen. Voor het ziekenhuis ligt het ommuurde voorterrein. Hiervan zijn enkele delen in de afgelopen decennia bebouwd. In het ziekenhuis is op diverse plaatsen monumentale kunst toegepast. Voor de kapel maakte edelsmid Jan Noyons uit Utrecht onder andere het altaarkruis, de kandelaars, bekleding van het tabernakel, de godslamp en het wijwatervat. Eveneens maakte hij een aantal kruisbeelden voor het gebouw. In 2008 en 2009 is een deel van het ziekenhuis en klooster door architect Matthijs Bouw van One Architecture getransformeerd tot bloedbank en gezondheidscentrum. De ruimtelijke structuur in ziekenhuis en klooster is hierbij op onderdelen gewijzigd, waarbij de hoofdopzet van ziekenhuis en klooster is gerespecteerd. De kapel is herbestedemd tot apotheek en voorzien van een nieuw trappenhuis. Tevens is een deel van de aan de linkerzijde van het gebouw gelegen verpleegstersvleugels verwijderd, zodat achter de muur ruimte voor een parkeerplaats ontstond. In deze periode is tevens moderne kunst (o.a. keramische wand, glaskunst) aan het gebouw toegevoegd door o.a. kunstenaar Berend Strik (glasappliqué). De naast het ziekenhuis gebouwde kinderafdeling is in het verleden vervangen door nieuwbouw. Het zgn. 'beddenhuis' of 'verpleeggebouw' valt buiten de bescherming van rijkswege. Beide bouwdelen waren met een kleine verbindingsgang verbonden met het ziekenhuis.

Omschrijving

Het SINT JOZEFZIEKENHUIS bestaat uit een onderkelderd ziekenhuis- en een kloosterdeel, met elkaar verbonden door een binnentuin en is opgebouwd uit een samenstel van grote en kleinere, hoge en lage bouwdelen, die deels worden ommuurd. Het ziekenhuisdeel heeft een betonskelet met bakstenen gevels en tussenwanden, in de overige bouwdelen is een combinatie van (gewapend) beton en baksteen toegepast. Het geheel is opgetrokken in een bruin-rode baksteen, de kappen zijn voorzien van gesmoorde dakpannen. De gevels en ommuring zijn op vele plaatsen voorzien van siermetselwerk. Oorspronkelijk zijn de (wit geschilderde) stalen ramen in houten (wit geschilderde) kozijnen gevat, een aantal van deze vensters is bewaard gebleven. Centraal in het ziekenhuis ligt de binnenhof die voorzien is van een omgang die aan de hofzijde voorzien is van slanke, bakstenen zuilen waartussen vensters zijn geplaatst. Deze hof vormt de kern van het hele gebouw, waarop alle bouwdelen uitkomen. Aan de voorzijde ligt het ziekenhuisdeel ('medisch behandelgebouw'), een drie-bouwlagen hoog gebouw, overkapt door een omlopend schilddak. Aan weerszijden van de hoofdentree twee vooruit geschoven een-bouwlaag hoge aanbouwen onder zadeldaken. De entreepartij wordt geaccentueerd door een strak vormgegeven middenrisaliet van hardsteen en muschelkalksteen met geïntegreerde overkapping boven de entree. Hierop staat een bronzen kunstwerk van Arie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Teeuwisse, voorstellende Sint Jozef als beschermer van de Moeder Gods op haar tocht naar Bethlehem. Tussen het ziekenhuisdeel en klooster ligt de binnenhof. Aan de linkerkant van de binnenhof twee drie-bouwlagen hoge dwarsvleugels (het 'verpleegstershuis') voorzien van schilddaken, oorspronkelijk bestemd voor opleiding en verblijf van de verpleegsters. Aan de achterzijde het voormalige drie-bouwlagen hoge kloostergedeelte dat uit twee delen bestaat. Beide delen worden overkapt door omlopende schilddaken. In de oorspronkelijke situatie ondermeer een tegen de binnenhof gelegen kapel en recreatie- en verblijfruimten voor de kloosterlingen, met centraal een kleine binnenhof. In het andere deel de keukens. Ook hier is een binnenhof aanwezig. Aan de achterzijde van het gebouw bevindt zich het ketelhuis met hoge bakstenen schoorsteen. De hoge kapel is een grote en royale ruimte en is voorzien van een toren met luidklok. Deze boven de omringende bebouwing uitstekende toren die aan de binnenhof grenst, vormt een heel karakteristiek onderdeel van het ziekenhuis. De toren wordt rondom bekroond met kantelen en een slank klokkentorentje met luidklok en een open kruis. De gevels zijn vrijwel allemaal voorzien van een eigen, op de oorspronkelijke functie afgestemde, regelmatige indeling met vensters en entreepartijen. Enkele entrees zijn aan de buitenzijde voorzien van een trapje. Over het algemeen bevinden zich op de begane grond grotere vensters dan op de verdiepingen. Een aantal kleine ramen heeft een betonnen omlijsting. De getoogde en hoog geplaatste vensters van de kapel zijn per twee gekoppeld. In de vensters glas-in-loodramen.

In het interieur van het ziekenhuisdeel centraal gelegen lange, brede gangstructuren waaraan aan weerszijden operatie- en behandelkamers liggen. De wanden zijn in schoon metselwerk uitgevoerd of vertind. De meeste gangen zijn belegd met solnhofertegels, de trappen in de trappenhuisen bekleed met comblanchien. In dit deel enkele liften. Het klooster kent een meer gesegmenteerd karakter en heeft een eenvoudige afwerking. De kapel met wanden in schoonmetselwerk heeft een hardstenen vloer en een houten beschilderd cassettenplafond. Het altaar is eveneens van hardsteen. In het ziekenhuis is op een aantal plaatsen monumentale kunst toegepast. Kunstenaar Arie Teeuwisse uit Amsterdam maakte het kunstwerk boven de hoofdentree, de dagkanten en het plafond van het ingangsportaal zijn door J.B. Lambert Simon uit Utrecht voorzien van voorstellingen in glasmosaïek: Mozes met de slang, Tobias met de vis. Tevens maakte hij in de gang op de begane grond een wandschildering op het evangeliewoord 'Fides te Salvat' [Geloof redt je] en voor de kapel in het klooster de getoogde glas-in-loodramen. Tevens bevinden zich in het koor van de kapel smalle, hoge glas-in-beton-ramen met figuratieve voorstellingen. Aan de buitenzijde van de toren van de kapel is een bronzen vrouwenfiguur in een nis geplaatst.

Waardering

Het ST. JOZEFZIEKENHUIS van architect J.A. van der Laan is van algemeen belang als toonbeeld van de vroege Wederopbouw vanaf 1940 vanwege:

- de architectuurhistorische betekenis als voorbeeld van een naoorlogs, representatief rooms-katholiek ziekenhuis met inpandig klooster, vanwege de bijzondere kwaliteiten van het ontwerp, met zijn zorgvuldige groepering en inpassing van de bouwdelen rondom de binnentuin, detaillering en materiaalgebruik van in- en exterieur, de toepassing van monumentale kunst van de kunstenaars Arie Teeuwisse, J.B. Lambert Simon en Jan Noyons, alsmede de plaats die het ziekenhuis inneemt binnen het oeuvre van architect ir. J.A. van der Laan;
- de kunsthistorische waarde van de kunstwerken, zoals het glasmosaïek aan de entree, het gevelbeeld in brons voor de hoofdingang, de muurschildering in de gang op begane grond, glas-in-loodramen in de kapel en het beeld dat aan de toren bevestigd is;

- de stedenbouwkundige waarde vanwege zijn situering binnen de ten noordoosten van de binnenstad van Deventer gelegen na-oorlogse uitbreidingswijk.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Gezondheidszorg

Functie

Ziekenhuis